

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 180 Lei.

Fél évre ... 90 Lei.

Egy negyed évre 45 Lei.

Egy hóra ... 15 Lei.

Hirdetések
árszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyaránt
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 99.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat

Bulvardul Regele Ferdi-
nand L. (Jószai tőh.-ut.) 22.

TELEFON-SZÁM 164.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Péntek, szeptember 23.

Maniu támadása
a liberálisok ellen.(Averescu sem támolta. — Mit
akar a nemzeti párt?)

ALBA-JULIA. Maniu Gyula, a román nemzeti párt vezére beszámolót tartott alba-juliai választói előtt. Maniut, aki Vajda Vojvod, Popovics és Pop-Csicsó volt miniszterek társaságában érkezett, nagy lelkesedéssel fogadták. Maniu népgyűlés keretében mondta el beszámolóját. Szomorúan állapítja meg, hogy jóslata sokkal nagyobb mértékben vált be, mint látni lehetett. Keményen ostorozza az Averescu kormány politikáját, amely a kisebbségi kérdésben is elhibázott. A kormánynak, mondotta, a kisebbségekkel szemben egy politikát szabad követnie: a barátság politikáját. Kezet kell nyújtani azoknak, akik vele együtt akarnak haladni, de erős kézzel sujtani le azokra, akik az állam ellen dolgoznak. Élesen kritizálta a kormány működését, melyet szerint a rossz valutapolitika, az erőszakos választás és a demokracia hiánya jellemez. Averescu buziási beszédére nem kíván válaszolni, mert a támadásokon felül áll és egy világ választja el Averescutól és kormányától.

Ahhoz — mondotta ezután — hogy a román nemzeti párt jusson hatalomra két feltételt tűzök ki és fogadhatok el. Egyik a választások teljes szabadsága, a másik, hogy Erdély közigazgatását bizzzák a nemzeti pártra. Ez csak úgy lehetséges, ha a jelenlegi kormány távozik. Minden megértő és demokratikus párttal jóbarátságban van és nem zárkózik el a kooperáció eszméjétől. Beszédét azzal fejezte be, hogy egész életében igaz és becsületes román volt és ennek az államnak az érdekeit szolgálta akkor is, mikor hívei és követői a budapesti parlamentbe küldték.

Ezután Vajda-Vojvod Sándor támadta a kormányt, vádakát szórt Averescura és hangoztatta, hogy Erdély az erdélyieké.

BUCURESTI. Maniu Gyula, az erdélyi nemzeti párt vezére kijelentette egy ujságító előtt, hogy teljesen kizárt dolog az, hogy az erdélyi nemzeti párt a liberális párttal együtt működjen. Maniu kijelentette, hogy inkább tovább segíti az Averescu-kormányt, sem mint hogy a liberálisokat támogassa.

BUCURESTI. Az *Indreptarea* foglalkozik a liberálisok manifesztumával és Maniu és Vajda beszédeivel. A kormány félhivatalosa hangsúlyozza, hogy a liberálisok erőlködése inkább nevetséges, mint ijesztő, ami pedig a nemzeti párt követeléseit illeti az autonómiaira

Október 15-ig be kell adni
az adóvallomásokat.

(Titulescu nem változtat az adótörvényen.)

Az *Aradi Közlöny* írta meg egyedül, hogy Titulescu pénzügyminiszter utasítására az adóvallomásokat legkésőbb október hó 15-ig kell benyújtani. Ma távirati rendelet érkezett az aradi pénzügyigazgatóságához a pénzügyminiszteriumtól, amely kimondja, hogy az előbbi, az adóvallomások benyújtásának határidejére vonatkozó rendeleteket hatályon kívül helyezi és elrendeli, hogy az adóvallomásokat október 15-ig be kell nyújtani. Az *Aradi Közlöny* munkatársai beszélgetést folytatott Serb Sándor pénzügyi főtanácsossal, aki kijelentette, hogy az adóvallomások kitöltésénél csak azokra a kérdésekre kell válaszolni, amelyekkel a közönség teljesen tisztában van. Ha egyes rovatok felletti kérdéseket a bejelentők nem találják eléggé világosnak, azokat nem kell kitölteniük, hanem az íveket vigyék fel a pénzügyigazgatóságához, ahol a kitöltésre vonatkozólag szívesen adnak bárkinek felvilágosítást. Az adóvallomásokat a jövő hó 15-ig feltétlenül be kell nyújtani, mert azok adóját, akik vallomásukat a határidőig be nem nyújtották hivatalból fogják megállapítani. Az adókövető bizottságok a benyújtási terminus letel-

vonatkozólag, ezt úgy kell érteni, hogy a párt egyedül akarja vezetni Erdélyt és a régi királyságbelieket a régi határon túlra utasítja. Egyébként Maniu és Vajda beszédei olyan ékesszólók, hogy degustáló dolognak tartja azokkal hosszasan foglalkozni.

te után azonnal megkezdik a kitöltésüket.

BUCURESTI. Titulescu pénzügyminiszter az adóreform ügyében támadt zavarokra vonatkozólag így nyilatkozott:

— Akarom, hogy tudják, hogy a reformon semmitéle lényeges változtatást nem eszközölök és szó sem lehet az adók elejtéséről. Az adóvallomások ügye, amely sokakat annyira megzavar, vihar egy pohár vízben. Ugy fogjuk megcsinálni, hogy senki se gabalyodjék bele ezekben a vallomásokba, amelyek csak azok részére bonyolultak, akik ki akarnak bujni az adó alól.

A leu valutáris helyzetéről a pénzügyminiszter ezeket mondta:

— Ma Románia egy valutaháborúban küzd, mely azonban már végét járja. Nehány heves támadás — mint minden támadás elején — sikerrel járt. Nemsokára megkezdjük az ellenoffenzívát, akkor majd beáll a fordulat. Nem jellemez meg, eddig sem tettem azt, mert jól tudom, honnan fu a szél. Felfogom az ütéseket, parirozni fogom azokat és vissza fogok sujtani. Csak némi türelemre van szükség.

Borzalmas gyári robbanás. Ezer munkás pusztulása.

LUDWIGSHAFEN. Az oppau anilin-gyárban rettenetes robbanás történt. Az explózió következtében a gyár környéke teljes romhalmazzá, amennyiben a házak beomlottak. A gyártól messzebb levő épületek is erősen megrongálódtak. Ludwigshafenben minden ablak betört. Három munkásvonatot, amelyek az éjjeli munkásokat felváltó nappali munkásokat hozták, a romok eltemettek. Ezer munkás odaveszett. Ezenkívül rengeteg a sebesült, akiknek elhelyezésére a környékbeli kórházakban már nem maradt hely. Délutánig 300 holttestet húztak ki a romok alól. Azon a helyen, ahol

a robbanás történt, 100 méter széles és 50 méter mély tölcser tátong. Az összeomló házakban sokan meghaltak és különösen sok az áldozat a még alvó gyermekek között. A rettenetes légnyomás a mezőkön dolgozó embereket is földhöz vágta. Mázás vasdarabok százszámra repültek a levegőben és ezek is sok embert megöltek. A Rajnán horgonyzó hajókra egész gépalkatrészek zuhantak, amelyek nagy pusztításokat okoztak. Mannheim utjaira úgy zuhantak a vasdarabok, mintha ellenség bombázná az utakat. Sok ház, különösen épülőfélben levő omlott össze.

Az antant ultimátuma.
(Nem lesz fegyveres beavatkozás.)

BERLIN. A *Nordeutsche Allgemeine Zeitung* arról értesül, hogy az antant a nyugatmagyarországi kérdésben való fegyveres beavatkozásról egyelőre lemond és ehelyett Magyarország delegátusait Párisba hívja tanácskozásra.

LONDON. A Reuter ügynökség arról értesül, hogy a nagykövetek tanácsa elkészítette a Magyarországhoz intézendő ultimátumot, amely tizenegy napi határidőt ad Nyugatmagyarország kiűritésére különböző súlyos rendszabályok terhe mellett. Beavatott körök véleménye szerint, ha a gazdasági blokádnak nem volna a megkívánt hatása, újabb rendszabályok következnének, azonban csapatok küldéséről még nem döntöttek.

Magyar autonómia.

(Meghívják a magyar tanárokat és tanítókat.)

CLUJ. Az erdélyi Magyar Nemzeti Szövetség választmányja a megalakulás óta most tartotta első ülését, amelyen Erdély összes tagozatainak kiküldöttei megjelentek. Az ülést délután öt órakor a református teológia dísztermében báró Jósika Samu elnök nyitotta meg. Konstatálta, hogy a két hónap tapasztalatai új helyzetet teremtek s a magyarság jogaiért való küzdelemre felvértezték a szövetséget. Koós Károly titkár ezután az intéző bizottság javaslatait terjesztette elő. Jelentőségében a legsúlyosabb a magyar autonómiaira vonatkozó feltételek kidolgozása. A Magyar Szövetség fel fogja tártani, mit kíván s a kormány mérlegelheti majd, mit hajlandó adni.

Paál Árpád a székelyek autonómiáját biztosítani óhajtja a magyar autonómiaért való küzdelem során. Balázs István kanonok felhívja a szövetséget, hogy a felekezeti iskolák mellett foglaljon állást mint az egyetlen autonóm magyar iskolatípus mellett. Nagy Károly református püspök tisztázni óhajtja: felekezeti, autonóm, vagy magyar nyelvű állami iskolákról legyen szó. Az értekezlet a két összehívását határozta el, amelyre Zsigmond István indítványára az összes erdélyi magyar tanítókat és tanárokat meghívják. Gombos Benő javaslatára a Szövetség ki-

mondta, hogy kiküzdí azoknak a zsidó tanulóknak magyar iskolában való tanítását, akik magyaroknak vallják magukat.

Parecz István halála.

Mélyen lesújtó hír érkezett kerülönten Aradra dr. Parecz Bélához, az ügyvédi kamara volt elnökéhez. Arról szólt a szomorú hír, hogy fivére, Parecz István volt aradi tanár, tartalékos főhadnagy, a szibériai Krasnojarszkban elhunyt. Parecz István hatodik éve szenvedte a fogság keserű kenyerét és bizony legtöbbször olyan helyzetben volt, hogy még ebből a szomorú kenyérből is alig jutott. Az a betegség ölte meg, amely az orosz fogolytáborokban, a nyomoruság eme rettenetes tanyáin, ezer meg ezer életet pusztít el: a skorbut. Dr. Parecz Béla mindent elkövetett, hogy anyagi segítséget jusson fivéréhez, ez azonban a zilált orosz viszonyok miatt nem sikerült neki.

Parecz István 1914-ben vonult be katonának és első sebesülését még a Száva fronton kapta. Akkor haza jött, majd felgyógyulása után a szerb és olasz fronton harcolt. Később az orosz frontra került és 1916. januárban a lucki áttörésnél esett fogságba. Rettenetes szenvedéseken ment keresztül őt és fél esztendő alatt, míg végre szenvedéseitől most megváltotta a halál. A gyászír Budapestre jött Kemény Pál volt aradi banktisztviselőhöz, akinek bátyja szintén a krasnojarszki fogolytáborban van. Ez év júniusáról volt datálva a levél, amely közölte Parecz István halálát.

A halálesetről gyászjelentést adott ki az aradi katolikus főgimnázium, ahol 1900. óta a világháború kiüréséig a matematika és fizika nagy tehetségű tanára volt. A tragikus eset súlyos veszteséget jelent Arad tanügyére és a város társadalmára egyaránt.

Nyugdíjasok

a főpolgármesternél.

Az aradvárosi nyugdíjasok nevében Varjassy Lajos nyugalmazott polgármester és Kudas Kálmán nyugalmazott városi főjegyző vezetésével ma küldöttség jelent meg dr. Robu János főpolgármesternél. A küldöttség vezetői arra kérték a főpolgármestert, hogy a városi nyugdíjasoknak az elmaradt nyugdíjakat fizesse ki a város, mert arra a téli idény beálltával nagy szükségük van. A főpolgármester kijelentette, hogy rendelet szerint a nyugdíjakat 1:1 arányban kell kifizetni és ezideig várják a minisztérium intézkedését a nyugdíjak kifizetésére vonatkozólag. Mivel a városi költségvetésbe a városi nyugdíjak az idén nem szerepeltek és pótköltségvetés elkészítése késedelmeznél a kifizetést, megígérte, hogy saját hatáskörében intézkedik, hogy a nyugdíjasok az elmaradt nyugdíjakat minél előbb megkaphassák.

Elnapolják a magyar nemzetgyűlést.

(Miniszterelnök és képviselő lovagias figye.)

BUDAPEST. A Friedrich-párt tegnap értekezletet tartott a magyar nemzetgyűlés jelenlegi polgári pártjainak koalíciójáról. Az értekezlet után Friedrich István a Nemzeti Újság munkatársa előtt nyilatkozott. Kijelentette, hogy a nemzetgyűlésen a párt tartózkodó lesz. A mai jelenségek gyermekbetegségek, amelyeken át kell esni. Rosszul itélik meg a mai jelenségeket és helyzetet azok, akik a keresztény nemzeti irányzat bukását jósolják. Annyi bizonyos, hogy a szélső kilengéseknek meg kell szünniük és az irányzat heréinek el kell pusztulniuk.

BUDAPEST. A magyar politikai pártok pártközi értekezletet tartottak, amelyen gróf Bethlen István miniszterelnök és Rassay Károly összeszólkóztak. Rassay Ugron Gábor és Szilágyi Lajos révén lovagias elégtételt kért a miniszterelnöktől, mert szerinte nem respektálva a vendégjogot, őt személyében megtámadta.

BUDAPEST. A miniszterelnökségen tartott pártközi értekez-

leten gróf Bethlen István miniszterelnök arra kérte a pártokat, hogy a nemzetgyűlés holnapi ülésén ne tegyék szavá a belső és külső politika kérdéseit, hanem halasszák azt későbbi napokra. A kormánynak az az óhaja, hogy az első ülés csak formális legyen, amelyen csak Hegedüs Lóránt tegye meg előterjesztéseit, hogy azután nyomban letárgyalhassák a közalkalmazottak segélyét. Nagyatádi Szabó István földmívelésügyi miniszter bejelentette az értekezletnek, hogy a földmívelésügyi minisztériumban most vizsgálják át az 5763 kiviteli engedélyt és megállapítják az ajánlók és kijárók névjegyzékét, amelyet beterjesztenek a Háznak. Gróf Bethlen István kijelentette, hogy szombaton a nemzetgyűlésben aktuális kérdésekről fog nyilatkozni és kérni fogja a nemzetgyűlés elnapolását addigra, amíg a politika függő kérdései elintéződnek. Ehhez a pártközi konferencia hozzájárult.

Irodalom és művészet.

Bohémek.

(Tyron Sylvia bemutatkozása és Kertész Vilmos vendégélete.)

Akik kedden a színházban voltak, tökéletes opera-előadásban gyönyörködtek és egy zenei élménnyel gazdagabban lávoztak. A Bohémek keddi előadásának külön szenzációja volt. Egy fiatal, gyönyörű asszony lépett fel először színházi közönség előtt oly nehéz és tudást, zenei intelligenciát és kvalitást igénylő szerepben, mint amilyen Mimi poetikus szerepe. A debütáló művésznőt színpadi nevén Tyron Sylvianak hívják. Ezt a nevet illik jól megjegyezni, mert nemsokára jócsengésű lesz. Az első jelenetben észlelt kisebb lámpalázi leszámítva, Tyron Sylvia meglepő biztosságot tanúsított és már ezzel is nyert ügye volt. Ehhez azonban még olyan tulajdonságok járulnak, amelyek a biztos érvényesülés atributeim. Udecsengő magas szoprán, amely a középső fekvéseken is megtartja erejét; iskolázottság, zenei intelligencia, megnyerő színpadi külső, gyönyörű arc, kifejező szemek és meglepő játékkészség. És ha az idők folyamán még nagyobb színpadi gyakorlatra tesz szert, műsora bővül és zenei tudását megfelelő téren érvényesíti, megbecsülhetetlenül gazdag hanganyagát neki megfelelő feladatok megoldására használja, rövid idő alatt elismert, ünnepele operaénekesnő lesz. A közönség elragadtatásában felvonásról-felvonásra fokozódó lelkesedéssel ünnepele a fiatal művésznőt, akit partnereivel és lelkes tanítóival, Csányi Mátyás karmesterrel együtt számtalanszor szólított a függöny elé.

Az előadás másik eseménye: Kertész Vilmosnak, a kiváló tenoristának vendégfelléple volt. A legjobb lírai tenoristát már régen csodálja és szereli Arad közönsége, amely kedden különösképpen gyönyörködött a művész díszonált hangjában. Kertész a Bohémekben felülmúlta önmagát és hebizonyította, hogy nemcsak dinamikával győzi a nehéz partitúrát, hanem pianóval is megkapja a hallgatókat, amely nyíltszíni lapsokkal is jutalmazta a nagyszerű énekest. Az előadás minden dicsőrejt megérdemel. Horváth Mici régi kiváló szerepben ragyogtatja énektudását és játékkészségét, Róna Dezső a festő szerep-

ben brillírozott. Ladiszlaj József, Szabó Gyula és Ács Mihály a kisebb pártikat énekeltek kifogástalanul. A kórus és zenekar kisebb, jelentéktelenebb zölkönökkel eltekintve, feladata magasztán állott, ami Csányi Mátyás energiájának és zenei tudásának eredménye. (ky.)

* Offenbach nagyszerű operett-ünnepség kerül ma pénteken heledszer színre a színházban a bemutató szereposztásával.

* Parasztbecsület. Bajazzók Kertész Vilmos vendégélete. Tyron Sylvia bemutatkozásával kerül színre a két kiváló opera szombaton C) hértelben. A Parasztbecsületben Tyron Sylvia, Halmos Mici, Kertész Vilmos, Ladiszlaj játszik a főszerepeket, míg a Bajazzókban a fő női szerepet Tyron Sylvia, a férfi szerepeket Kertész Vilmos és Bing János mint vendégek, továbbá Róna Dezső, Faludy Károly játszik. Az operát Róna igazgató rendezte és Csányi Mátyás karmagy vezényli.

* Cigányprimás. Pirobugvellaris lesz a két vasárnapi előadás. Délután a Cigányprimás megy Inke Rezsővel a cím szerepben, a többi főszerepeket Horváth Mici, Halmos Mici, Tibor Lóri, Faludy Károly, Sebestyén Jenő játszik. Este a Piros bugvellaris népszínmű kerül színre, Zsófi szerepét Z. Várady Margit játsza, egyébként az egész társulat el van foglalva a főszerepekben.

* A buta ember. Az utolsó évtizedben a helyvárosi színháznak legnagyobb sikerű vigjátéka A buta ember volt, amely egy szezonban százszor egymásután került színre telt ház előtt. Szenes Bélának ez volt első vigjátéka és a nagy sikernek köszönhető, hogy azóta a nagy színpadok egyik legkedveltebb írója lett. Hétfek óta tartanak a próbák az aradi színházban. A buta emberből, hogy a kitűnő vigjáték megfelelő előadásban kerüljön színre. A darabot Darvas Ernő tanítja és rendezi. Ebben mutatkozik be Korbuly Zsuzsa és Sipos Zsigmond. A buta embernek, mely hétfőtől kezdve sorozatos előadásokban kerül színre, a szereposztása a következő: Alpár — Kallós József, Alpárné — Gömörzy Emma, Edith — Korbuly Zsuzsa, Pusztá — Sipos Zsigmond, Bán Andor — Darvas Ernő, René — Keleti Gizli, Szvetozár — Selmeczi Mihály, Dr. Pák — Ács Mihály, Vindau — Inke Rezső, Rózsika — Gajdszinsky Irén.

MOZI. * Utveszlő az Urániában. Az élet gyakran áll elő olyan problémákkal, melyekre a boldogalan halandó nem tud megoldást találni s így adódnak a tragédiák, melyek mindegyiket egy ilyen megoldás nélkül maradt probléma. Ezt élénk színekkel ecseteli az a nagyarányú dráma, amelyet Paul Hervieunak, a francia akadémia tagjának híres színműve után rendeztek filmre, Utveszlő a címe. Max Pogy elvált a nejétől, aki elkölözött és kis fia nevelésének szentelt életét. Sokáig nem hallgatta meg D'Artonist, aki udvarolt neki, de később betárván, hogy férj nélkül nem élhet, feleségül megy hozzá. Max azzal bosszulja meg magát, hogy a gyermeket elveszi volt feleségétől. Egy ízben azonban a kis Louz is súlyos beteg lesz és anyja ez alkalommal ápolni siet hozzája. Maxban fellángol a régi szerelem, de neje nem hallgatja meg és visszalér második urához. Max egy ízben utána megy és be akar hatolni szobájába, de a férfi észre veszi és valóságos élet-halálharc indul meg az erkélyen a két férfi között, aminek az a vége, hogy mind a ketten egy mélységbe zuhannak. A két férfi holttesténél érzi Marienne, hogy az ő élete problémája megoldhatatlan maradt és ezután csak gyermekének él. A kitűnően megépített kép főszerepében Gabriella Robina nyújt felejthetetlen élvezetet. A képet pénteken, szombaton és vasárnap vetíti az Uránia.

* Ohné regénye az Apollóban. A francia regényírás egyik legnépszerűbb és a világon legismertebb alakjának kiváló regényét mutatja be pénteken fimreredezett alakjában az Apolló színház. Felleges itt Ohné György mesteri tolláról beszélni. A darab maga magáért beszél. Irójának olyan neve van, amelyet minden kultúrember ismer, maga a regény pedig legolvasottabbak egyike. A szereplő személyek pedig egytől-egyik kiváló filmművészek, akiknek alakítása sokáig emlékeztetés fog maradni a nézőközönségnek. Azonban még közülük is kiválnak a főszerepekben Hugnetle és Duflos, a kiváló kép pénteken, szombaton és vasárnap megy az Apollóban.

A lipovai villamosvasút

(Terv, amely terv maradt.)

Traunau községből levelet kapott ma az Aradi Közlöny szerkesztősége. A levél foglalkozik a chisineu-salontai vasúti vonal kiépítésének nagy fontosságával és kérde, mikor épül ki az Arad város kereskedelmi fejlődésének szempontjából szintén rendkívül nagy fontossággal bíró ujjad-lipovai villamos vonal? Arad város vezetősége már évekket ez előtt belátta, hogy ennek a vonalnak kiépítése fellendítene a város kereskedelmi életét. Akkor komolyan foglalkoztak is ezzel a tervvel és az Arad-Hegyaljai Motoros vasút igazgatósága el is készítette a tervrajzot, amely szerint Arad belterületén keresztül Ujjaradon, St. Nicolau-micen át Lipova végállomásig villamos vasutat épít. De ez a terv, csak terv maradt. Arad város vezetősége most újra komolyan foglalkozhatnék ezzel a tervvel. Az ujjad-lipovai vasúti vonal fontosságát nem lehet eléggé kiemelni. Őt nagy község hozhatná termékeket, kertiveteményeit az aradi piacra. A falusi intelligencia és a parasztság most nem Aradra jön eladni vagy vásárolni, hanem Tímisoarára, mert nincs értelme, hogy kényelmetlen kocsival jöjjenek a közeli Aradra, amikor vonaton kényelmesen utazhatnak Tímisoarára is.

Az új vendéglői árak.

(Kétszáz gramm hus.)

Dr. Robu János főpolgármester befejezte a tárgyalásokat a vendéglősökkel és meghatározta a vendéglői élelmicikkek netto-árait. Az új maximálási rendelet holnap vagy holnapután jelenik meg. Az új maximális árakban nem foglaltatnak benne a városi adók, a pincérek százaléka és a tíz százalék állami adó. A maximális rendelet kimondja, hogy az étlapokon kiírt árakból a köztisztviselők 30 százalék kedvezményben részesülnek. Az árak körülbelül megfelelnek a timisoarai vendéglői áraknak, azzal a különbséggel, hogy míg Timisoaran 120 gramm hus kötelesek adni a vendéglősök, Aradon kötelező 200 gramm sült vagy főtt hus felszolgálása.

Kilencszáz millió hamis korona.

(Letartóztatták a „hirigelő” Wassermann.)

A bécsi rendőrség letartóztatta Wassermann Sándort, a Pánkabaré volt bérőljét, akit kilencszáz millió magyar korona hamisításával vádolnak. Wassermann, aki valamikor litografus-segéd volt, Bécsben és Budapesten is a valutasiberek a „hirigelő” Wassermannnak ismerték. A hirigelés valutanyelven azt jelenti, hogy lebélyegzetlen pénzt hamis bélyegzővel látnak el vegyi úton, aminek szinte az egyetlen szakértője Bécsben a vöröshajú Wassermann volt, aki nagylábon élt, előkelő szállodában lakott és nem volt ismeretlen a bécsi előkelő lakókörben. Wassermann nemcsak a kávéházakban dolgozó valutasiberekkel volt összekötöttségben, hanem bécsi és budapesti bankházakkal is, melyeknek állandóan szállított. Tízezer és ezer koronásokat látott el hamis bélyegzővel. A rendőrség tudott a manipulációról, ennek dacára semmit sem tehetett ellene, mert Wassermann az őt figyelő detektíveket a legravaszabb trükkökkel vezette félre. Egyizben a budapesti rendőrség is letartóztatta és fogva tartotta tizenöt napig. De annak dacára, hogy minden tanu ellene vallott, szabadonbocsátotta, mert semmi komoly bizonyítékot felhozni nem tudott ellene. Wassermann ugyan konokul tagad, ennek dacára eddig már megállapították, hogy mindazok a hamis lebélyegzésű magyar pénzek, amelyek egy év óta Budapesten és Bécsben forgalomban vannak s amelyek értéke a bécsi rendőrség becslése szerint meghaladja a kilencszáz millió koronát. Wassermann műhelyéből kerültek ki. Letartóztatták még Wassermann feleségét, Vegecsányi tőzsdebizományost és még kilenc egyént. Megállapították még azt is, hogy Wassermannnak szerepe van az ötszázszokolosok hamisításában. A rendőrség, amikor házkutatást rendezett a lakásán, több száz ezer értékű hamis ötszáz szokolost talált s a letartóztatás is ennek alapján történt. Wassermann az utolsó néhány hónap alatt 30 millió koronát keresett a hamis pénzek forgalombahozatalával.

Hegedüs magyar pénzügyminiszter lemondása

(A magyar nemzetgyűlés ülése.)

BUDAPEST. A nyári szünet után, ma volt a magyar nemzetgyűlés első ülése. Gaál Gáspár elnök elparentálta Wekerle Sándort és Beóthy Pált. Emlékiüket a ház jegyzőkönyvben örökíti meg. Elhatározták, hogy a felszabadult baranyai kerületekben a választásokat kiírják. Elnök bejelenti, hogy az ügyészség dr. Gaál Endre, Zeőke Antal, Pálközdy András és Zákány Gyula képviselők ellen megvesztegetés büntetésében való bűnrészességért kiadatásukat kéri. Átteszik a mentelmi bizottsághoz és legsürgősebb elintézkést kérnek.

Ezután Hegedüs Loránt pénzügyminiszter betérjeszti az indennitás kiegészítéséről szóló javaslatot. Ez két intézkedést foglal magában: az egyik a tisztviselők segítése, a másik pedig a drágasággal előállott kiadásról szól. A miniszter a következőket mondotta: A fedezet kérése nem felel meg pénzügyi politikámnak. Becsület, erőmet megfeszítő munkát végeztem, amelyben szervezetem felőrldött. Ha a magyar nemzetnek nem vagyok érték, akkor távozásom közböbös. Magyarország pénzügyi megmentéséért mindent feláldoztam, de becsületemet nem vehetik el tőlem. A konzekvenciákat levontam, lemondásomat bejelentem. Dolgoztam, talán egyedül ezzel sikerült elérnem, hogy a bankkóprás kilenc hónapig nem működött s ezideig sikerült felszinen tartani az állam hajóját. Munkámat számtalan oldalról megakasztották, de mégis az én munkaprogramom az egyedüli, mely a kibontakozást létrehozhatja. Ter-

veim megvalósítása halasztást szenved, de meggyőződés, hogy vissza kell hozzá térni. A korona emelkedése utódaimnak is feladata lesz. A drágasági hullám oka pénzünk esése. A drágasági problémát pénzünk megjavítása nélkül nem lehet, ennek pedig más módja nincs, mint a vagyonsváltás és a külföld bizalmának megnyerése. Távozásom okairól nem kívánok bővebben nyilatkozni. Tőlem független körülmények, rajtam kívül álló okok idézték elő. A belpolitikának egyes jelenségei tették, hogy nem valósulhatott meg kibontakozási programom. Nemzetiünkre végzetes volt minden egyéni akció, minden felekezeti tuza. Akik az egyéni akciókat szítják és a felekezeti kérdéseket beviszik a politikai életbe, azok nem tudják mit vétenek, mennyire vétkeznek az ország erkölcsi és gazdasági helyzetével szemben a külföld előtt.

Bethlen miniszterelnök szólal fel ezután és rámutat, hogy az ország tulnyomó többsége és a parlament teljes mértékben helyeselte Hegedüs kibontakozási programját. Hangoztatja, hogy a pénzügyminiszter személyen kívül álló okok idézték elő a mai helyzetet. A helyzet azonban nem olyan sötét, mint egyesek látják. A kormány teljes erővel folytatja a harcot a nagy drágaság leküzdésére. A kivitelt megszorították, az elsőrendű élelmicikket elzárták a kivitelenél. Közgazdasági tanácsot állítanak fel, amely részletekre tanácsot ad. Kéri, hogy a pénzügyminiszter javaslatát fogadják el. Ezután az ülést felüggesztették.

„Nyugatmagyarországi köztársaság.”

(Bécsi híresztelés Friedrich Istvánról.)

BÉCS. Az osztrák lapok azt írják, hogy Sopronban Friedrich István és Lingauer Albin képviselők kikiáltották a nyugatmagyarországi köztársaságot. A felkelők megerősödve a határon élénk tevékenységei fejtenek ki. A felkelők kitünően fel vannak szerelve puskákkal, kézigranátokkal és gépjegyekkel. Maltern közelében az osztrák őrsökekkel összeütközés volt. A bécsi lapok azt is tudni vélik, hogy a nyugatmagyarországi köztársaság élére Friedrich István állana. Egy bécsi lap azt is írja, hogy báró Lehár ezredes visszatért Szombathelyre. Ugyanez a lap megálapítja, hogy a felkelők a magyarországi ujoncozás következtében 20—30 ezren vannak.

BUDAPEST. A bécsi lapok tendenciózus közléseivel szemben illetékes helyen megállapítják, hogy a nyugatmagyarországi köztársaság kikiáltásáról szóló hírek valótlanok és hogy Friedrich István és Lingauer Albin képviselők Budapesten tartózkodnak.

GRÁZ. A Grazer Tagepost ir-

ja; Lehár ezredes, amikor automobilon Felsőörbe igyekezett, a szabad csapatok az uton elfogták és a községbe szállították, ahol a szolgabírószágon őrizetben tartják.

LONDON. A Morningpostnak jelentik Bécsből: A nyugatmagyarországi helyzet nem vesztett komolyságából. Friedrich István és Lingauer Albin el vannak szánva, hogy a küzdelmet folytatják. A magyar kormány nem ura a helyzetnek. A felkelők száma 10 ezer s most betörni készülnek Ausztriába. A bécsi parlamentben nyomot a hangulat és erősen kritizálják az antantot. Nyíltan hangoztatják, hogy az antant egyenlensége Magyarországot ellen állásra ösztönzi.

BUDAPEST. Lingauer Albin a keresztény pártban elmondotta, hogy a Lehár-incidens elsimult és az ezredes korlátozás nélkül Szombathelyen tartózkodik, ahová ő kísérte el. Lingauer ismertette a nyugatmagyarországi eseményeket, amelyek bizonyos optimizmust válthatnak ki.

Megszüntetett esőd.

(Cégbejegyzések és kényszer-egyezségek.)

Leopold Frigyes bor-, pálinka- és likörkereskedő ma cégbejegyzési kérelemmel fordult az aradi királyi törvényszéken működő cég-hivatalhoz. Magurán Sándor és Risztó György bizományi ügynökök ugyancsak cégbejegyzési kérelemmel fordultak szeszes italok árusítására.

Lengyel Géza és Varjas Sándor kényszeregyezséget kértek. A kényszeregyezségi tárgyalásokat november 23-ikára tűzte ki az aradi királyi törvényszék. Hirsch Testvérek kényszeregyezségi tárgyalása november 28-án lesz. Kádár Ferenc ellen több hitelezője csődöt kért. Ujabban a hitelezők kényszeregyezségi tárgyalást kértek. A törvényszék a perrendtartás értelmében megszüntette a csődöt Kádár ellen és elrendelte a kényszeregyezségi tárgyalást.

Követelődző küldöttség

(Küzdelem a budapesti drágaság ellen.)

BUDAPEST. A kisgazda-pártban megjelent a keresztény társadalmi egyesületek, tisztviselők, iparosok és munkások küldöttsége és a párt támogatását kérte a polgároknak a drágaság elleni akciójához. Ha a párt, mondotta a küldöttség szónoka, lesiklik a keresztény irányzatról, szembe találja magát Budapest szervezeti polgárságával. Ezután éles hangon bírálta az utóbbi két év eseményeit és azt hangoztatta, hogy a tőzsdén, amelyet a magyar főváros személtelének csufolnak, vigyorogva lesik a korona zuhanását. A föld jól termett, de a polgárságot legázolják az árdrágítók és panamisták autói. Igéretekkel nem elégednek meg, hanem tetteket várnak. Ha a bajt nem fogják orvosolni, a kormány lemondását és a nemzetgyűlés felosztatását követelik. A küldöttség éles közbekialításokkal fejezte ki érzelmeit nagyatádi Szabó István miniszter és a zsidók ellen. Mayer János államtitkár válaszában ingerülten figyelmeztette a küldöttséget az ildomosságra. Figyelmeztette őket, hogy ne viselkedjenek úgy, mint ha kommun volna. A küldöttség a keresztény pártban is járt és azt kérte, hogy a drágaság elintézéséig más kérdést ne tárgyalassanak a nemzetgyűléssel. Hal-ler István megígérte pártja támogatását. A kisgazda-pártban izgatottan tárgyalták a küldöttség magatartását.

Felhívás. A pénzügyőrség közli: A ministerulni finantelor 45773—1921. számú rendelete alapján felhívtnak mindazok, akik benzineszerzési engedéllyel rendelkeznek, hogy engedélyüket három napon belül a román kir. pénzügyőri szakasz irodába (Str. Juon Calvin) 23—25) érvényesítés véget terjesszék be, mihez csatolandó nyilatkozat is, amelyben kiintéendő, hogy mily löereji gépek vannak használatban, mennyi azoknak havi benzín-fogyasztása és átlag havonta hány napon, órán át működnek.

H I R E K.

Egy család tragédiája.

(Meghalt Kormos Flóra.)

E hó 15-én számolt be az Aradi Közlöny arról a megrendítő tragédiáról, amely egy aradi uricsaládot ért. Kormos Zsigmondné haláláról írtunk akkor. Az uricszony nagybeteget gyermekét a tizenhét éves Flórát ápolta féltő gondtal és csókjaival igyekezett enyhíteni gyermeke fájdalmát. De az anyát is megfertőzték a betegség gyilkos bacillusai és nem tudott megbirkózni a súlyos kórral: rövid szenvedés után a halál elragadta övétől a szerető anyát. A tifuszt a család feje, Kormos Zsigmond s a kis fia is megkapta. Flóra anyja halála után napokig feküdt eszméletlenül. A kezelő orvosok mindent megkíséreltek, hogy a szép fiatal leányt megmentse az életnek. Ma azután szomorú grászjelentést tett közzé a család. A gyászjelentés fájdalommal tudatja, hogy szeretett drága jó gyermek és testvér: Kormos Flóra szeptember hó 21-én délután életének tizenkilencedik évében hosszas szenvedés után elhunyt. A tragikus körülmények között elhunyt fiatal leányt e hó huszonharmadikán délelőtt tíz óra kor temetik.

— **A királyi család hazatérése.** Bucuresti. Tegnap délelőtt fél 12 órakor érkezett Szinaiba Őfelsége a király, Őfelsége a királyné, Őfelsége Illana hercegnő külön vonattal külföldi tartózkodásukról. Az állomáson fogadtatásukra megjelentek Károly Őfelsége tónörökös, Ellena és Marióra Őfelségeik, Averescu miniszterelnök, Goroglid, Trancu Jasi, Popovicu-Tasca miniszterek és az udvartartás személyzele.

— **Bejelentési összehívás.** E hó 23-án pénteken jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Cosbuc Weselény-utca) Str. Ghiba Birta (Varjassy József-utca). Str. Vicenti Babes (Kiss Ernő-utca). II. rendőrkerületben: Str. Chinez (Kinizsi-utca). és Str. Darányi III. rendőrkerületben: Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca). IV. rendőrkerületben: Rasorul Libas düllő.

— **Eljegyzés.** Terebutin Valér gal-sai kereskedő Terebutin Traján gör. kel. lelkész fia eljegyezte Toiu János mácsai kereskedő leányát Szoifikát.

— **Ujszabadság.** Szeged. A Szabadság mellett felszabadult Kelebia és Tompa pusztákon menekült tisztviselők a magyar kormány hozzájárulásával Ujszabadságat létesítettek, amelynek 14 ezer lakosa van.

— **A lakásbizottság-lakás nélkül.** A lakásbizottság elnöke ma azzal a kérelemmel fordult a megyei prefektúrához, hogy az újonnan megalakított lakásbizottság részére utaljon ki megfelelő helyiséget. A bizottság kérelmében még a működéshez szükséges nyomtatványok előállítására való összeg kiutalását is kérte.

Bécsben megostromolták a tőzsdét

(Keresztény-szocialisták tüntetése a drágaság ellen. — Bukik a a Schober-kormány.)

BÉCS. Az osztrák főváros munkássága sztrájkokkal tiltakozik a drágaság ellen. A tüntetők megtámadták a tőzsdepalotát és szétromboltak több bankot. A minisztertanács elhatározta, hogy a munkásokkal nem bocsátkozik tárgyalásokba, amíg nem folytatják a munkát. Az általános vélemény az, hogy több munkáskategória szimpátia-sztrájkot fog rendezni. Nem tartják kizártnak, hogy a sztrájk hamarosan általánossá válik.

BUDAPEST. Kedden este a bécsi gyorsvonat már nem érkezett meg. A bucaresti-párisi expresszvonat áthaladt a keleti pályaudvaron Bécs felé.

BÉCS. A tőzsde ellen a keresztényszocialisták tüntettek. Szervezeteik, elsősorban a táviró- és telefonalkalmazottak, elhatározták, hogy technikailag lehetlenné teszik a tőzsde munkáját, nem továbbítják a valutákról szóló táviratokat és szétkapcsolják a tőzsdével összefüggő beszélgetéseket. A keresztényszocialista szervezetek tagjai csoportosan a tőzsdéhez vonultak. Utközben több banküzletet, amelyeknek berendezését összetörték és közönséget megverték. A rendőrség szétverte a tömeget, amely újból összeverődött és megrohanta a tőzsdepalotát. Az épületbe azonban nem sikerült behatolnia. Breuer községtanácsos beszédét intézte a tömeghez. Kijelentette,

ha nem változtatnak a helyzetben, követelni fogják a tőzsde bezárását. A tüntetők ezután elvonultak. Utközben az autókát megállították és a járókelőket megverték. Egy szociáldemokrata képviselő odakiáltotta a tömegnek:

— A többi uzsorással és a parasztokkal mi lesz?

A tüntetők körülverték a képviselőt és megverték. A tőzsdépületben nyugalom van. Arra a hírre, hogy katonaság van készen lésben, a tüntetők szétoszlottak. A tőzsde szerdán zárva volt, de nem a tüntetés miatt, hanem egy régebbi tőzsdetanács határozat értelmében.

BÉCS. A keresztényszocialista munkásság vezetőszerepet visz a sztrájkban. A munkások el vannak keseredve, hogy a kormány tehetetlen az egyre fokozódó drágasággal szemben és nem tudja letörni az áruuzsorát. Több helyen zavargások voltak. Összeüt-közésekre is sor került. A vasutas szakszervezetek szembehelyezkedtek a kormánnyal. A grázi vasutasok nem csatlakoztak a sztrájkhoz, hanem egyelőre várakozó álláspontra helyezkedtek.

BUDAPEST. Szerdán már nem érkeztek Bécsből vonatok.

BÉCS. Az Abend című lap írja: Hírlik, hogy a belpolitikai események és főleg a sztrájkok miatt a Schober-kormány vissza-lép.

— **Tűz a faterlepen.** Tegnap délután 3 és 4 óra között a Ländler-faterlepen egy vontató mozdony kéményéből kipattant szikráról az egyik vaggon fa meggyuladt. Az azonnal kivonult tűzoltóság a tűzet rövid idő alatt teljesen elfojtotta. A kár jelentéktelen.

— **Férgyilkos zongoratanár.** Budapest Pálffy Dezső 24 éves zongoratanár agyonlőtte Kojer Ignác földbirtokost. A zongoratanár udvarolt Kojernének s e miatt a földbirtokos inzultálta. Valószínű, hogy Pálffy az inzultus hevében ragadtott fegyvert és ölte meg a férjét. A gyilkost letartóztatták.

— **Működési igazolvány.** Az egészségügyi főfelügyelőségtől ma rendelet érkezett a városi orvosi hivatalhoz, a mely szerint e hó 30-ig az összes aradi gyógyszeráraknak és drogériáknak működési igazolványuk hiteles másolatát be kell küldeniük. Az orvosi hivatal felhívja a gyógyszerészeket és droguistákat, hogy az igazolványt minél előbb szolgáltatassák be az orvosi hivatalba.

— **Az elhuzódó járadék-megállapítás.** Szaboklai Mihály kalauz néhány évvel ezelőtt egy nagy vasuti katasztrófa alkalmával súlyos sérüléseket szenvedett. Szaboklai Mihály még 1917-ben 2970 korona évi járadék megállapítását kérte a törvényszéken. Az aradi királyi törvényszék több ízben tárgyalta Szaboklai Mihály kérését, de a tárgyalásokat különféle okok miatt el kellett halasztani. A királyi törvényszék Mészáros táblabíró elnöklése alatt működő tanácsa ma délelőtt foglalkozott Szaboklai kérésével, de mivel az ügyvédje nem jelent meg a tárgyaláson, a tanács újra elnapolta.

— **Betörés.** A legnapról mára virradó éjszaka Pataki Hermanné Str. Miron Costin (Leiningen-utca) 14. számú házában levő lakásában az éléskamra ablakát nyitva halgatta. A nyitott ablakon át az éjszaka valaki bemászott, az éléskam-

rán át behatolt az egyik szobába, onnan Pataki ezüst zsebóráját elvitte, innen azután a lakással összefüggésben levő szatocsüzetbe tört be. Az üzletből 20 csomag cigarettát és különböző élelmiszereket vitt el. Az esetről azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, ahonnan Raszig detektiv-csoportvezető ment ki a helyszínre. A tettest nyomozzák.

— **Elnaradt orvosi tanfolyam.** Az egészségügyi főfelügyelőségtől távirati értesítés érkezett a megyei orvosi hivatalhoz, amely szerint az ez év júliusában hirdelt orvosi tanfolyam, amely négyhetes kurzus lett volna és október elsején kezdődött volna, elmarad. A kurzus meg nem tartásának a jelentkezők igen kis száma volt az oka. Aradmegyéből csak egyetlen egy orvos jelentkezett a továbbképző tanfolyamra.

— **Nevezetes nap október 15.** Óriási érdeklődéssel tekint Aradváros közönsége e nevezetes nap elé, mert ezen a napon kerül kiadásra a Patronázs Egyesület három gyönyörű ebédőberendezése. Kávéházakban, korzón, zsurokon és összejöveteleken egyébről sem beszélnek, mint erről a nevezetes napról. Izzalomban tart mindenkit az a gondolat, hogy vajon ki lesz a szerencsés nyertő. Milyen öröme lesz is annak, aki 20 lei kockázatásával nyeri majd meg az egyik ebédőberendezést, melynek mai forgalmi értéke 25.000 lei. Igyekeznek mindenki idejében vásárolni sorsjegyet, mert már csak igen kis mennyiségben kaphatók a helyi dohánytőzsdékben és a már közölt elárultó helyeken.

— **Budapest és Bucuresti között közlekedik a nemzetközi gyors.** A nemzetközi gyorsvonat tegnap nem érkezett meg Aradra. A Máv. vezérigazgatósága ma táviratban értesítette a CFR. vezérigazgatóságát, hogy a nemzetközi gyors a bécsi vasutas-sztrájk miatt nem indul tegnap és egyben kérte a CFR. vezérigazgatóságának hozzájárulását ahog,

hogy egyelőre a nemzetközi gyorsvonat Budapest és Bucuresti között közlekedjen. A CFR. vezérigazgatósága táviratilag hozzájárult ahhoz, hogy a gyors továbbra is közlekedjen Budapest és Bucuresti között közlekedjen.

Az Aradi Közlöny, egyes példányai az utcán kizárólag a „Kelet” hírlapiroda elárultó sátraiban és rikancsainál kaphatók.

— **Megzavart trónbeszéd.** Rotterdam. Vilma hollandi királynő tegnap felolvasta a parlamentben trónbeszédét, amelyet a radikálisok tüntetéssel zavartak meg. A tüntetések az utcán folytatódtak és a rendőrség több személyt letartóztatott.

— **Az agrár-reform törvény közzététele.** A belügyi államtitkárság ma leiratban értesítette a megyei prefekturát, hogy az agrárreform-törvény hivatalos közzététele a július 30-án megjelent 93-ik Monitorul Oficialban történt meg.

— **Hirdetmény.** A városi adóhivatal közli: Az újonnan keletkezett és eddig meg nem adózott jövedelem, vagyon és hadinyereségadó kötelesekre vonatkozó kiszámítási leírás a városi adóhivatal (Csanád-palota) 11. számú helyiségében f. hó 23-án kezdődő 8 napi közszemlére azzal lételett ki, hogy azokat az érdekeltek a hivatalos órák alatt megtekinthetik és esetleges kifogásaikat a tárgyaláskor az adókievítő bizottság előtt előadhathatják.

— **Az új bajor miniszterelnök.** München. A bajor képviselőház gróf Lerchenfeldet választotta meg miniszterelnökké. Ennek következtében a jobb oldal ellenzékébe megy. Lerchenfeld 86, Kahl volt miniszterelnök 20 szavazatot kapott, 39 szavazócédula üres volt.

— **A brasovi román nőgyűlés.** Aradon. A brasovi román nőgyűlés azzal a kérelemmel fordult az aradmegyei prefektúrához, hogy Aradon is gyűlést indíthasson jólékony célra. A kérelemben a nőgyűlés felkéri a prefektust, hogy tekintettel arra, hogy a munka- és népjóléti minisztertől is engedélyre van gyűlésre, aradi akcióját a prefektus is támogassa. A prefektus a gyűlést engedélyezte, és legmesszebbmenő támogatását helyezte kilátásba.

— **Massaryk a magyarokról és németekről.** Pozsony. Az itteni városházán fogadást tartott Massaryk cseh közlársági elnök. Molnár Szempol katolikus lelkész a németesség panaszait adta elő. Massaryk elnök válaszában azt fejtegette, hogy az etnográfiai határokat radikálisan nem lehet megvonni. A németeknek és magyaroknak az az érdekük, hogy a csehszlovák köztársaságban inkább több, mint kevesebb honfitársuk legyen.

— **A görögök veresége.** Konstantinápoly. A Havas-ügynökség jelenti: A görög hadsereg teljes felbomlásban vonul vissza. A görög katonák futás közben eldobták fegyvereiket és ijeszítő veszteséget szenvednek. A görögök üldözése tart.

— **Aradi vasuti tisztviselők a régi királyságban.** Az Aradi Közlöny megírta, hogy a CFR. vezérigazgatósága felhívta azokat a vasuti tisztviselőket, akik az állami nyelvet nem bírják, hogy a román nyelv elsajátítása céljából a régi királyságba való áthelyezésre jelentkezzenek. A jelentkezettek leírását ma Cighi János főfelügyelő magával vitte a vezérigazgatósághoz. Összesen 8 aradi tisztviselő jelentkezett áthelyezésre, akiknek helyére a régi királyságból fognak tisztviselőket Aradra helyezni.

— Lloyd George nem megy Washing-
tonba. London. Lloyd George angol mi-
niszterelnök nem akar részt venni a was-
hingtoni leszerelési konferencián, mert
annak programját eltérítik előtte. Hi-
vatalosan azzal indokolják Lloyd Geor-
ge elhatározását, hogy az ír kérdés
miatt általános választásokat akar ki-
írni és így nem hagyhatja el Angliát.

— **Hegedüs pihen.** Budapest.
Hegedüs Loránt magyar pénzügy-
miniszter a purkersdorfi szanató-
riumba vonul, hogy kipihenje fá-
radalmait.

— **A kórházak átvétele.** Meg-
írta az Aradi Közlöny, hogy bel-
ügyminiszteri rendelet értelmében
Aradváros összes kórházait álla-
mosítják. A kórházaknak az állam
kezelésébe való átvételére bizottság
alakult, melyről a belügyminisz-
terium leiratban értesítette a vá-
rosi tanácsot. A bizottság tagjai:
dr. Tatusescu Prelorianu Bucu-
restből és a oluji főfelügyelőség-
től dr. Candea és dr. Muresianu
Emil. A leirat értesíti a városi
tanácsot, hogy a bizottság már
megkezdte működését és néhány
napon belül Aradra érkezik. Fel-
hívja tehát az illetékes hatóságok-
at, hogy a bizottságot működé-
sébe támogassák.

— **Megszűnt a járvány a me-
gyében.** A megyéből a legutóbbi
időben egyetlen újabb járványos
betegséget sem jelentettek be. Cur-
tiein, ahol a járvány a legerőseb-
ben lépett fel, már egy hét óta
szintén nem fordult elő újabb eset
és a jelenlegi is járványos beteg-
séggel kórházban levőknek a kór-
képe enyhébb, ugyannyira, hogy
a megyében a járvány megszűnt-
nek tekinthető. Ennek eredmé-
nyeképpen az iskolákat október
elsején meg fogják nyitni.

— **Dante-bélyegek.** Róma. Dante
halálának évfordulója alkalmából
az olasz postaigazgatóság a költő
arcképével ellátott háromféle bé-
lyegyet adott ki.

— **Menetrendváltás az Arad-
Megyaljai Villamos Vasuton.** A
szüreti idő tartamára az Arad-
Megyaljai Villamos Vasut e hó
26-ától kezdődőleg öt vonatpárt
állít be a következő indulásokkal:
Aradról reggel 5 óra 30 perckor,
délelőtt 8 óra 20 perckor és 11
óra 30 perckor, délután 2 óra 30
perckor és 5 óra 40 perckor. Pan-
cótáról reggel 5 óra 20 perckor,
délelőtt 8 óra 15 perckor és 11
óra 25 perckor d. u. 2 óra 23 per-
ckor és 5 óra 33 perckor. Radná-
ról reggel 5 óra 40 perckor, dél-
előtt 8 óra 35 perckor és 11 óra
45 perckor, d. u. 2 óra 45 perckor
és 5 óra 50 perckor.

— **Japán leszámol Amerikával.** Mila-
no. Az Il Secolo egy magasállású japán
katonai nyilatkozatot közli, amely sze-
rint a leszámolás Japán és Amerika kö-
zött elkerülhetetlen és ez 1925-re vár-
ható.

— **Öngyilkos lett, mert nehezen ta-
nult.** Budapest. Fekete József 12 éves
középiskolai tanuló felakasztotta magát.
A fiatal diák azért követte el tettét,
mert nehezen tanult.

Nagy valuta-pánik Budapesten.

(A magyar korona újabb árzuhanása.)

BUDAPEST. A tőzsde tanács
elhatározta, hogy szeptember hó
21-től kezdve az értéktőzsde üzle-
ti ideje délelőtt 11 órától déli fél
egy óráig tart. Az a lejtő, amelyre
a magyar koronát az események
sodorták, ma olyan alacsony, ame-
lyen még sohasem állott a koro-
na. Ma a zürichi nyitáskor a ko-
rona kurzusa 0.85. **Korányi** pénzügy-
miniszter távozása idején 1920
ban 1.05 volt a legmélyebb állása
a koronának. **Hegedüs** Loránt
pénzügyminiszterségével megindult
a rohamos javulás. Rövidesen
2.85 centimesig emelkedett a ko-
rona s innen kezdve elkezdődött a
lassu lemorzsolódás és azután a
gyors zuhanás. Ma már 20 pont-
tal alacsonyabb a korona jegyzé-
se a tavalyi legmélyebb szintnél. A
tőzsde pesszimizmusával szemben
az illetékes köröknek az a felfogá-
sa, hogy a nagyarányu zuhanás
nemcsak a koronára vonatkozik.
Az utolsó 9 hónapban a leu, már-
ka, osztrák korona, lengyel márka
és leva jobban esett, csak egyedül
a sokol állt meg a 9 hónapi szinten.
A korona külföldi intervalutáris ár
folyamának leszorításánál nem a
korona belső értékét kell megítél-
ni, hanem a politikai és gazdasági
viszonyokat, amelyek pillanatnyi-
lag kedvezőtlen képet mutatnak.
Ez az állapot pedig csak átmenet-
et jelent. A budapesti tőzsdén a
hausse az egész piacot magával
ragadta. A valuta piacon nagyará-
nyu áremelkedések voltak, az ér-
tékpiacon szintén több száz koro-
nás emelkedések történtek. A kül-
liss rendkívül élénk és szilárd volt.

BUDAPEST, szept. 22., d. u.
3 óra. A zürichi zárlat 0.75-ös
kurzuson jegyezte a magyar ko-
ronát. Amikor a tőzsdén ennek
híre futott, a valutapiacra való-
ságos pánik ütött ki. A külföldi
pénzekért semmi árt sem sokkal-

LEGUJABB.

D'Annunzio és Nyugatmagyarország.

PRÁGA. A Narodni Listy
Belgrádból azt az értesítést kap-
ta, hogy a **hímet** magyarok me-
morandumot küldöttek D'Annun-
zionak, amelyben arra kéri,
hogy álljon élére a nyugatma-
gyarországi osztrák-ellenes moz-
galomnak.

Jugoszláv expedíció.

BELGRÁD. Pasics ma kihall-
gatáson fogadta az olasz követet.
Hír szerint az olasz követ átadta
kormányra újabb javaslatát, mely
szerint egy olasz-jugoszláv kato-
nai expedíció küldetné ki, hogy
Magyarországot a nyugatmagyar
országi békeszerződés teljesíté-
sére kötelezzék.

A szerkesztésért

KAROLY JÓZSEF

felel.

taf. A dollár elérte azt a szintet,
amelyen eddig még nem állott
soha. A rémület első perceiben
felhajsolták 850-re, majd egy
kis józanabb belátás kapott lábra
és végül 755-nél állapodott meg.
A többi valutákban is óriási emel-
kedések történtek.

A szeptember 22-iki kurzusje-
lentések a következők:

Aradi valutaárak: Dollár 105,
márka 0.98, sokol 1.30, dinár 1.80.

Zürichi nyitás: Berlin 530,
New-York 580, Miláno 2415, Prága
685, Budapest 85, Zágráb 260,
Bucuresti 540, Varsó 13, Bécs 52,
osztrák lebélyezett korona 37.

Budapesti nyitás: Napoleon
d'Or 2475, dollár 810, márka 745,
osztrák korona 50, rubel 58, leu
775, sokol 850, dinár 1450, lengyel
márka 25. Kifizetések. Bucuresti
725, Berlin 725, Prága 920, Bécs 44.

Bécsi nyitás: Szokol 2030,
dinár 3200, magyar korona 225,
lengyel márka 34, lira 7150, leu
1615, angol font 6350, dollár 1710,
francia frank 12300, svájci frank
30000, márka 1595. Kifizetések:
Prága 2035, Zágráb 815, Budapest
225, Varsó 325, Milano 7200, Bu-
curesti 1600, London 6400, New-
york 1730, Páris 12400, Svájci
30000, Berlin 1600.

Zürichi zárlat: Berlin 532 és
fél, Newyork 580, Budapest 0.75,
Milano 2405, Bucuresti 540, Prága
682 és fél, Bécs 50, Páris 4105.

Bécsi zárlat: Márka 1590, lei
1600, lira 7550, frank 12200, svájci
29900, dollár 1720, sokol 2035,
font 6450, dinár 3220, magyar ko-
rona 250, lengyel márka 34. Kifi-
zetések: Berlin 1595, Prága 2050,
Budapest 230, Miláno 72. Svájci
30.000, Newyork 1738 és fél. Bu-
curesti 1590.

Budapesti zárlat: Napoleon
2350, frank 5600, dollár 755, lei
720—740, márka 710—730, lira 295

Támogassuk

a hazai ipart!

(A belügyminiszterium leirata.)

A belügyminiszteriumtól ma
leirat érkezett a megyei prefektu-
rához, amelyben a miniszterium
felhívja a prefekturát, hogy Romá-
nia iparának pártolása céljából
fejtsen ki propagandát. A leirat
még azt is tartalmazza, hogy a
mennyiben az itteni gyárosok, ke-
reskedők és iparosok szükségletet
ket kiakarják elégíteni, elsősorban
forduljanak a belügyminiszterium-
hoz, amely a kereskedelmi minisz-
teriummal egyetértőleg fogja meg
állapítani, hogy a szükséges cik-
kek vagy anyagok kaphatók-e Ro-
mánia területén? Ha a belföldi
gyáros termékeit 5 százalékkal
drágábban is adja, ez esetben is ő
részesül külföldi cégekkel szemben
előnyben.

Friedrich István

rendszerátvitelt követel.

BUDAPEST. A magyar nem-
zetgyűlés legközelebbi ülésén be-
jelentés történik a kiviteli engedé-
lyek ügyében. Hír szerint össze-
férhetetlenségi bejelentést tesz-
nek Gaál Endre, Zoeke Antal,
Pákozdy András és Zákány kép-
viselők ellen. Nagyatádi Szabó
István minisztert jászapáti kül-
döttség kereste fel, amely bizal-
máról biztosította. Nagyatádi Sza-
bó azt hangoztatta, hogy tönkre-
akarják tenni. A titkárat, iroda-
kezelőjét és sógorát letartóztat-
ták és még sem tudnak ellene vá-
dakkal fellépni. Az ügyben sze-
replők nem károsították meg az
államot, hanem üzletemberek kö-
tötték egymással üzletet. Azok,
akik visszaélést követtek el, a ki-
viteli engedélyek kiadására nem
gyakorolhattak befolyást.

BUDAPEST. Horthy Miklós
Kormányzó az általános helyzet
miatt husz képviselőt hívott meg
kihallgatásra.

BUDAPEST. Megállapítást
nyert, hogy Eskiüd Lajos tizmil-
lió koronánál többet kapott a
kiviteli engedélyekért. Hivatali
megvesztegetés büntette miatt in-
dul meg ellene az eljárás. A töb-
biek felbujtókként szerepelnek.
Kakucs László földművelésügyi
miniszteri segédfogalmazó ellen
megvesztegetés miatt indul meg
az eljárás.

BUDAPEST. Friedrich István
Balatonfüredről Budapestre érke-
zett és a Magyar Hírlap munka-
társa előtt kijelentette, hogy a
kormányzati rendszer válságát
látja. Az összeférhetlenségi tör-
vényt sürgősen szigorítani kell és
a képviselőket el kell tiltani a
közbenjárástól. Nagyatádi Szabó
minisztert a történelemért politi-
kailag kell felelősségre vonni. A
közgazdasági válságért Hegedüs
Lóránton kívül azok is felelősek,
akik a minisztert pénzügyi diktá-
tornak megtették. Állást foglalt a
nemzetgyűlés meghosszabbítása
ellen és végül megcáfolta a ke-
resztény-pártok fuzióját.

BUDAPEST. Nagyatádi Szabó
István miniszter ma kihallgatáson
volt Horthy kormányzónál. A
pártok nagy érdeklődéssel várják
az audiencia eredményét és azt
hiszik, hogy az döntő hatással
lesz a legközelebbi napok esemé-
nyeire.

BUDAPEST. Az ellátatlanok
gabonájából 700 vagon gabonát
a Mezőgazdasági Szénermelési
Részvénytársaság szállított ki, a
melynek igazgatóságában Zoeke
Antal képviselő, Zákó Milán fő-
ispán, Gallovich Jenő, a Virradat
főmunkatársa foglalnak helyet. A
lapok szerint a részvénytársaság
63 millió korona hasznót ért el
ezzel a szállítással.

1921. szept. 27-én

(kedden) Piata cetatii vechi
(Óvár-téri) sporttelepen dél-
után fél 5 órkkor

AMTE.—ATE.

barátságos football mérkőzés.

Jegyelővétel: Bauernál

BUCARESTBE utazom vasárnap este, utleveleket KELET hirlapiroda. közismert pontossággal láttamoztatok

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltétekért nem vállalunk felelősséget. FELHÍVÁSI

Truta János Strada Vasilie Stroiescu (Teleky-utca) 25. sz. alatti kelmefestő és vegytisztító műhelyét megvettem. Akinek ezzel az üzlettel szemben fennálló követelése van, igényét nálam 8 napon belül jelentse be. Később bejelentétekért felelősséget nem vállalok.

MONORI FERENC

kelmefestő, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 15. 11132

Alulírottak fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett drága jó gyermek, illetve testvér

Kormos Flóra

f. évi szeptember hó 21-ikén délbe, életének 19-ik évében hosszú szenvedés után elhunyt. Drága halottunk földi maradványait f. hó 23-ikán délelőtt 10 órakor fogjuk az izraelita temető halottias házából örök nyugalomra helyezni. Arad, 1921. szept. 21. Kormos Zsigmond atyja, Kormos Zoltán, Kormos Ella testvérei. özv. Kohn Márkné nagyanyja. 3726

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik feledhetetlen jó alkalmazottunk Bozó Teruska végzettségén megjelentek, ravatalára virágot helyeztek s ezáltal fájdalomukat enyhítették, különösen barátainak, ezúton mond hálás köszönetet. Buzián György és neje. 3734

Regatul Romania, Judecatoria de ocol Arad. G. 7391-14-1921. PUBLICATIUNE DE LICITATIE. Subsemnatul executor judecatoresc prin aceasta publica, ca in urma decisului a judecatoriei de ocol Arad Nr. de sus in favorului Vad. lui Francisc Paragi pentru suma care susta si succes, sa decide termin de licitatie pe 26. szeptembrie 1921. in Arad, Piata Avram Iancu Nr. 1. la orele 3 d. m. unde se vor vinde la licitatie publica mai multe deferite cale de pamant. Precuete in 2750 Lei. Arad, la 14. szeptembrie 1921. 3731 G. Ciupuliga, executor jud. reg.

Használt

3737

üzleti berendezést megvételre keres: Szövetkezet, Ujpanád Kékitő-essentia

regi jó minőségben újból megérkezett 3711

Oceán Keresk. Vállalat Str. Metianu (Forray-utca) 2c.

Apró hirdetések.

Házasság.

ÖNALLÓ mészáros nőstini óhajt 35 év körüli, hozománytal rendelkező leánnyal vagy özvegygyel. Leveleket "Mészáros" jellege alatt Wallinger hirdetője továbbíthat. 11130

Alkalmazás.

MEGBIZHATÓ leány magányos urinőhöz ajánlkozik. Cimeket a kiadóba kér. 3728

MINDENES főzőnőt keresek azonnali belépésre. Cim Klein hirlapirodban. 10510

IRODISTANÓ azonnali belépésre alkalmazást keres. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11131

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozik intelligens nő magányos urhoz. Vidékre is megy. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11131

GYERMEKSZERETŐ nő négyéves fiúcska mellé azonnal felvételük. Nuszbaum. Ortutay-palota. 11132

FEHÉRNEMŰ és ruha javítását olcsón vállalok, házakhoz is megyek. Cim a kiadóban. 3643

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozik intelligens nő, ki a háztartás minden ágában jártas, magányos urhoz, vagy urnőhöz. Cim a kiadóban. 3690

Lakás.

HIVATÁLNOKNÓ saját butorral, tisztá üres szobát, esetleg butorral, ellátással keres. Bővebbet Kelet hirlapiroda. 11084

BUTOROZOTT SZOBÁT KERESK. CIM BELLAK Si DEUTSCH. 3739

Vétel és eladás.

NŐI RUHASZÖVET, MÉTERE 39.50 STR. MARASESTI (KOSSUTH-UTCA) 8. ELADÓ. 3695

HARMONIUM, mely kisebb orgonának megiejele, gyermek-vaságy, vaskályha, copier-prés, üzleti-állvány és puft eladó. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 18. 3727

ELADÓ egy modern hálószoba berendezés. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11130

BOROSHORDÓK 15 és 18 hektósak, eladók Tököli Imre-utca 3. 11131

BÉCSI zongora jutányos árért eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11131

KIRAKATOK jókardar és különböző méretekben eladók. Vándor divatruház. 11132

PIANINO eladó Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 42 II. em. ajtó 22. 3736

KONCERTZONGORA, fekete, rövid megtekinthető Szirmai-ügynökség Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14. 3735

BUTOR. Ebédő és hálószobák olcsó árban kaphatók Wlgenfeld butorraktár. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca.) 4836

TEKERCS ÖSOMAGOLÓPAPER, vékony, kapható Knleszer könyvkereskedésében Dobó-u. 10674

VEHET, eladhat cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyeget, porcellánokat, antik butorokat a Szépművészeti Szalonban, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Ortutay-palota. Bekapcsolt telefon 383. szám. 11031

VESZEK használt jobb butorokat, ruhákat és szőnyeget. Schächter, Piata Plevnei No. 5. 3689

ELKÖLTÖZÉS MIATT egy hálószoba butor eladó. Strada Corabiei (Hajó-utca) 2. 3714

ŐSZI IDÉNYRE szövetek, filanelek olcsón szerezhető be STRASSER divat-ruházában (Lutheránus templommal szemben.) 3501

ASZTALOSNAK való ímezmunkáló-gépeket vennék, hajtó erővel, teljes felszereléssel, vagy anélkül. Esetleg egyes gépeket. Nánási Mihály Vmga. 3723

Ingtalan.

REPATRIÁLANDÓKTÓL szólót lakóházzal kezelésbe, részbe, bérbbe, esetleg örök áron megvásárolom azonnal is. Cim Kelet hirlapirodban. 11084

BUL. REG. FERDINAND (Józsei főherceg-utca) sarok üzletház, kétémeletes bérház. Piata Mihai Viteazul (Ferencteren) sarokház magtárral és nagy borpincével több más magán- és bérház elfoglalható lakásokkal jutányosan eladók. Kölcsönök házakra előnyös feltételekkel. Szücs F. Vilmosnál Strada Alexandri (Salacz-utca) 3. 11084

Uzletek.

ÉLELMISZERÜZLET belvárosban, jó forgalommal eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 11131

KERESK csokoládé gyáram kibővítésére több helyiségből álló világos souterraine, vagy cementes pince helyiséget, üzemen kívüli gyártelepet esetleg e célra alkalmas magánházat. Ajánlatokat Hell és Társa céghez Strada Metianu (Forray-utca). Közvetítőket díjazok. 11084

Különféle.

SZAKEMBEREKET töké nélkül társul veszünk. Ajánlatokat "Suszterek" jellegre Wallinger hirdetőjébe kerünk. 11131

ELCSERELNEM kétszobás belvárosi lakóházat lehetőleg belvárosban egyszobásra csekély butorral. Szirmai-ügynökségnél Strada Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14. 3734

EZERJOFU gyomortisztító, páratlan hatású szer gyomor és béli bántalmak elvagyvalanság, bányinger, felgyöttség, emésztési zavareknál. Dr. Pöldes gyógyszerár Aradon. 10631

KERESK BÉRBE 3-4 járatu mastrat és 2-300 hold földet "Malom" jellegre a kiadóba. 3706

ALAPSZABÁLYOK fordítását precizen és olcsón végzi Kelet hirlapiroda Arad. Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. 11083

"Hermes hirdetés" 36019. Ajánljuk Romániában törvényesen védett különlegességeinket: Kingston-Rum-Baie (az ismert Arany-Cimkével), Kingston-Rum-Essenz (az ismert Ezüst-Cimkével), Ifesco-Rum-Extract (az ismert Zászlós-Cimkével), valamint az összes LIQUEUR-ESSENCIÁKAT, továbbá mindenféle, a liqueur-, cukorka- és szappangyártáshoz szükséges FESZTEREKET. MOSKOVITI PARTELEPEK R. T. ESSENZIA-OSZTÁLYA. GRADEA-MARE, közösségben az I. FEICL, SOHN & CO., WIEN, XVII. öögrel. 3729

Eladó ház,

melyhez jömenefelű fűszerüzlet és korcsma van, azonnal elfoglalható 5 szobás lakással, elköltözés miatt minden elfogadható árért eladó. — Továbbá magánház a város legszebb helyén, 5 szobás élvezhető lakással eladó. — Kosztház italméreessel, sok abonenssel a város legirgalmasabb helyén eladó. — Elegáns ebédőberendezés 5000 Leuért eladó. — Keményfából hálószoba butor, masszív, 5000 Leuért repatriálás miatt eladó. — Kávéház piacféren 4 szobás lakással 20.000 Leuért eladó. Bővebbet:

FRIEDMANN-nál Szalay-kávéház. Piata Iancu Avram (Szabadság-ter.) 10962

Patkány-és egér irtáshoz

ajánlok MATTEINE-féle patkány-és egérirtó szert. Arai 10-20 Lei árban. 3448

„Matteine Vállalat“

Arad, Bul. Reg. Ferdinand (Boros. -ter.) 1. sz. Regatul Romania Judecatoria de ocol Arad.

G. 9937-9-1920.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE

Subsemnatul executor judecatoresc prin acesta publica ca in urma decisului a judecatoriei de ocol Arad Nr. 9937-9-1920, in favorul Francisc Kovacs pentru suma de 3000 Lei capital si succes sa decide termin de licitatie pe 24. Septembrie 1921. in Arad Nyomda-utca Nr. 8. d. a. la 2 ore unde se vor vinde la licitatie publica 2 cai 2 vaca, si 2 vicet precuete in Lei 13.000. Arad, la 5. Septembrie 1921. 3738

G. Ciupuliga, executor jud. reg.

1920-as, alacsony savtartalmu fajborokra, lehetőleg mintázott árajánlatot kér:

KELETI L.

Sebesul Sasese (Szászsebes). Ez évi termést is lekötne. Elad vagy borért becsereél 2 drb. 25 és 30 hl-es tölgyfa erjesztő kádát, ászokhordókat (10-100 hl-esek), fűkaszalógépet, járógányos szőlőrigolózókat, műtrágyaszórót, trieur stb. 3718

Önkéntes árverés.

A m.-radna-ménesi szeszőzde szövetkezet 6 drb. 15-20 hektős kádait, melyek részben tölgy, részben bükkfából valók, f. a. október hó 1-én d. e. 10 órakor önkéntes árverésre bocsájtja. Paulison Bódy Bódog szőlőjében a vilányos vasut 24-es felt. megálló állomáson. A kádak ott előbb is megtekinthetők. 8693 A. felezőelő bizottság.

Csunya nők szépek, szép nők szebbek lesznek a HAJÓ S-161a DORÉ-CRÉME

Hajfestő „Melogen“ elősmort legjobb gyártmánya fekete és barna színökben. Ára 35 K. Fenti szerek kaphatók Hajós gyógytárban Aradon, Bulov. Regina Maria 72.

Mielőtt téli felöltő szük-ségletét beszerzi, tekintse meg

JULIU PLESZ GYULA női és gyermekruha áruházát

ARAD, Strada Piriului Nr. 3. Vörösmarty-s. a Színház épület hátsó bejáratával szemben. 2920

Külön mértékesztály!